

Valtakunnallisen kasvatusalan valintayhteistyöverkoston (VAKAVA) kirjallinen koe

ti 5.5.2015

**Kysymykset ja
oikeat vastaukset**

Kysymykset

I OSA

Tässä osassa vastaamatta jättäminen tulkitaan vääräksi vastaukseksi, jolloin myös vastaamatta jättämisestä saa miinuspisteitä.

Tehtävät 1-2 ovat aineiston kaikista artikkeleista.

Tehtävän 1 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastamatta jättämisestä -1/8 pistettä.

1. Mitkä artikkeleissa esiin tulleista tutkimusmenetelmällisistä toimintatavoista (A–I) ovat samankaltaisia kuin alla kuvatut esimerkit? Kutakin esimerkkiä vastaa yksi toimintatapa.

- A. Käytännöllinen argumentti
- B. Edustava otos kohderyhmästä
- C. Havaintoaineistoon perustumaton filosofinen pohdinta
- D. Reliabiliteettianalyysi
- E. Interventiotutkimus
- F. Useita mittauskertoja
- G. Temaattinen analyysi
- H. Karnevalisointi
- I. Ei mikään näistä

Esimerkki	Toimintatapa								
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
a) Tutkimuksella pyritään aikaansaamaan suomalaisiin toisen asteen koulutuksen opiskelijoihin yleistettävissä olevia tuloksia.		X							
b) Tutkija haluaa saada selville, miten tietoinen ja suunniteltu puuttuminen vaikuttaa kohderyhmän toimintaan.					X				
c) Tutkija vertailee ilmiön kannalta merkityksellisten ja merkityksettömien ilmaisujen suhdetta.									X
d) Tutkimusaineistosta pyritään löytämään perusteluja sille, miksi tietynlaiseen toimintaan pyritään ja mitkä arvot ovat toiminnan takana.	X								
e) Tutkimusaineistosta pyritään löytämään osakokonaisuuksia, joilla on sisäisesti samankaltainen rakenne.							X		
f) Tutkija haluaa saada selville, miten jonkin asian osaaminen on muuttunut ajan kuluessa.						X			
g) Tutkija haluaa perustella näkemyksensä kirjallisuuteen ja omaan päättelynsä perustuen.			X						

Tehtävät 3–4 ovat Solaresin ja Liebkindin artikkelista Ryhmienväliset ennakkoluulot ja niihin vaikuttaminen.

Tehtävän 3 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/4 pistettä.

3. Välillisen kontaktin teorian yhteydessä on todettu, että asennemuutos voi välillisessä kontaktissa tapahtua erilaisten välittäjämekanismien kautta. Yhdistä tilannekuvaukset artikkelissa kuvattuihin välittäjämekanismeihin (A–E).

- A. Ulkoryhmän jäsenen sisällyttäminen itseen (Including other in the self).
- B. Positiivinen sisäryhmän esimerkki (Positive in-group exemplar).
- C. Positiivinen ulkoryhmän esimerkki (Positive out-group exemplar).
- D. Ryhmienväliseen vuorovaikutukseen liittyvän ahdistuneisuuden (Intergroup anxiety) väheneminen.
- E. Ei mikään vaihtoehdoista.

Matti on 16-vuotias kantasuomalaiseen perheeseen syntynyt poika. Hän pelaa jalkapallojoukkueessa, jonka jäsenet ovat enemmistöltään kantasuomalaisia. Matti on ystäväystynyt samassa joukkueessa pelaavan maahanmuuttajataustaisen Xavierin kanssa.

Tilannekuvaus	Välittäjämekanismi				
	A	B	C	D	E
a) Matti on vierailut Xavierin kotona ja kehuu joukkueovereilleen Xavierin perheen hyvää ilmapiiriä.		X			
b) Matin joukkueessa pelaavat kantasuomalaiset Eero ja Simo kokevat vähemmän epämukavuuden tunnetta maahanmuuttajataustaisia pelaajia kohtaan Matin ja Xavierin ystävyden ansiosta.				X	
c) Eero kertoo turnauksen jälkeen kotona ylpeänä joukkueen voitosta ja Matin ja Xavierin suorituksista kentällä.	X				
d) Matin kantasuomalaisen joukkuekaverin Karin perhe suhtautuu kielteisesti maahanmuuttajiin. Karikin pyrkii välttämään kontakteja Xavierin kanssa.					X

e) Xavierin veli ja serkut käyvät toisinaan kannustamassa joukkuetta kentän laidalla. Suurin osa joukkueen pelaajista pitää heitä mukavina ja hauskoina tyypeinä.			X		
f) Matti saa siirron jalkapallojoukkueeseen, jossa hän kuuluu vähemmistöryhmään. Hän ystävystyy muiden vähemmistöryhmiin kuuluvien pelaajien kanssa.					X

Tehtävän 4 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1 pisteen.

4. Artikkelissa esitellään ryhmienvälisiä kontakteja eri tutkimusten avulla. Ovatko väitteet artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Vähemmistön ja valtaväestön ennakkoluuloisuuden erot ovat selkeästi nähtävissä eri tutkimuksissa.		X
b) Kontaktihypoteesi on riippumaton tutkittavasta vähemmistöryhmästä.		X
c) Kontaktin laadulla on yhtä suuri merkitys vähemmistön ja enemmistön edustajille.		X
d) Välillisen kontaktin hypoteesin mukaan yksilö oppii tarkkailemalla toisen ihmisen käyttäytymistä.	X	

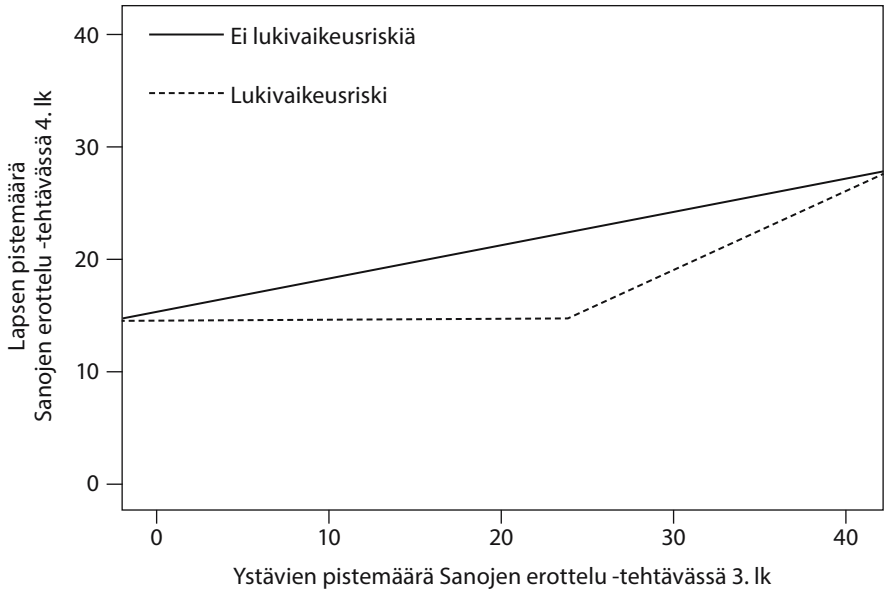
Tehtävä 5 on Pohjolan, Lerkkasen, Poikkeuksen, Nurmen ja Kiurun artikkelista Ystävien vaikutus lasten lukutaitoon kolmannella ja neljännellä luokalla.

Tehtävän 5 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/3 pistettä.

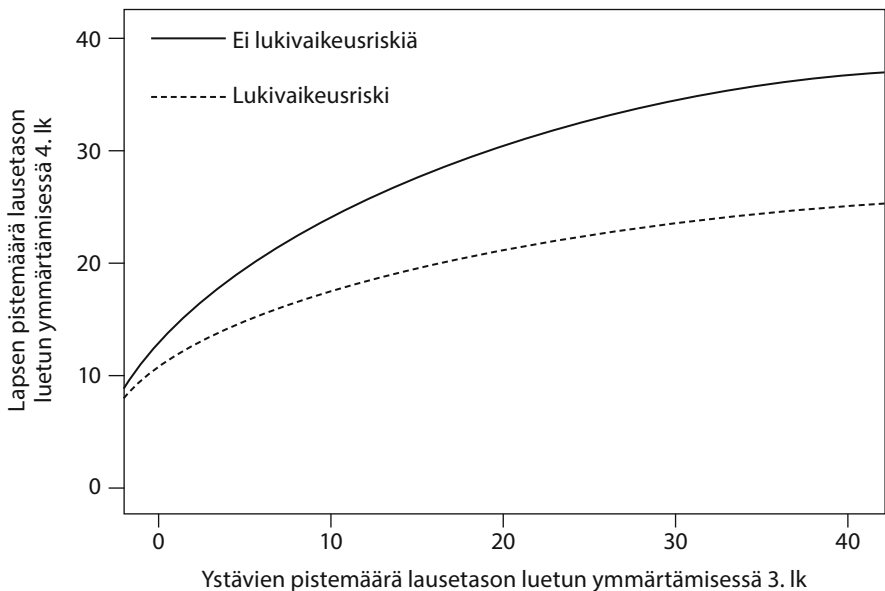
5. On tehty Pohjolan ym. tutkimuksen kanssa samankaltainen tutkimus ja saatu aineisto, josta kuvioissa 1 ja 2 esitetyt tulokset on saatu regressioanalyysien avulla. Alla on esitetty joukko kuvioita koskevia tulkintoja. Valitse kunkin tulkinnan kohdalla jokin seuraavista vaihtoehdoista:

- A. Sopii yhteen vain kuvion 1 kanssa.
- B. Sopii yhteen vain kuvion 2 kanssa.
- C. Sopii yhteen sekä kuvion 1 että kuvion 2 kanssa.
- D. Ei sovi yhteen kummankaan kuvion kanssa.

Tulkinta	Yhteensopivuus kuvioiden 1 ja 2 kanssa			
	A	B	C	D
a) Lapset, joilla on lukivaikeusriski, kehittyvät kolmannelta luokalta sanojen erottelua mittaavassa testissä hitaammin kuin ne, joilla ei ole lukivaikeusriskiä. Neljännelle luokalle tultaessa ryhmien ero on kuitenkin tasoittunut.				X
b) Ystävien sanojen erottelutaidot parantavat lasten sanojen erottelutaitoja kolmannelta neljännelle luokalle edettäessä vasta tietyn kynnyksarvon jälkeen, jos lapsella on lukivaikeusriski.	X			
c) Mitä parempi pistemäärä lausetason luetun ymmärtämisessä lapsen ystävällä 3. luokalla on, sitä vähemmän ystävän pistemäärä vaikuttaa lapsen pistemäärään lausetason luetun ymmärtämisessä.		X		
d) Ystävien lukutaito ei missään kuvatuissa tapauksissa heikennä lapsen omaa lukutaitoa.			X	
e) Lukivaikeusriskiryhmän ja riskittömän ryhmän lasten välinen ero luetun ymmärtämisessä suurenee voimakkaasti neljännelle luokalle tultaessa.				X

Kuvio 1. Lapsen lukivaikeusriski muuntavana tekijänä: Ystävien pistemäärän yhteys lapsen pistemäärän kehitykseen Sanojen erottelu-tehtävässä kolmannelta luokalta neljännelle luokalle.

Kuvio 2. Lapsen lukivaikeusriski muuntavana tekijänä: Ystävien pistemäärän yhteys lapsen pistemäärän kehitykseen luetun ymmärtämisessä kolmannelta luokalta neljännelle luokalle.

Tehtävät 6-7 ovat Korkeamäen, Haarnin ja Seppälän artikkelista Aikuisten oppimisvaikeuksien ja tarkkaavuushäiriöiden diagnosointi sosiaalisena toimintana.

Tehtävän 6 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/2 pistettä.

6. On tehty Korkeamäen, Haarnin ja Seppälän tutkimuksen kanssa samankaltainen tutkimus. Mitkä seuraavista tuloksista

- A. ovat samansuuntaisia Korkeamäen ym. tutkimuksen tulosten kanssa,
- B. ovat vastakkaisia Korkeamäen ym. tutkimuksen tulosten kanssa,
- C. eivät tule esille Korkeamäen ym. tutkimuksessa?

Uuden tutkimuksen tulos	Tulos verrattuna Korkeamäen ym. tuloksiin		
	A	B	C
a) Haastateltavat kokivat asioiden ulkoa oppimisen ja englannin kielen opiskelun vaikeiksi.	X		
b) Haastateltavat kokivat oppimisvaikeuteen tarjotun tuen myönteiseksi mutta itsessään oppimisvaikeuden epäselväksi, koska kukaan ei selventänyt sitä heille.	X		
c) Haastateltavien oppimisvaikeuksia oli selvitetty kertaluontoisesti pääasiassa julkisten palveluiden avulla.		X	
d) Haastateltavien myönteiset asenteet oppimisvaikeuksia kohtaan olivat yhteydessä heidän vanhempiansa vaikeuksiin oppimisessa.			X
e) Erityisesti iäkkäämmät haastateltavat kertoivat suuren elämänmuutoksen syyksi diagnoosin hakemiseen.	X		
f) Haastateltavien yksityisten palvelujen käyttö oppimisvaikeusdiagnoosin saamiseksi aikuisiällä oli yhteydessä heidän kohonneeseen elintasaansa.			X
g) Haastateltavat kokivat helpotuksen tunteen, kun pitkään jatkunut epävarmuus päättyi diagnoosin saamiseen ja oireet saivat nimen.	X		

h) Haastateltavien negatiiviset kokemukset vapaa-ajan harrastuksista olivat yhteydessä heidän vaikeuksiinsa kertoa tarkkaavuushäiriöstä työkavereille.			X
i) Haastatellut miehet liittivät diagnoosiin naisia vahvemmin uskon avun saamisesta.		X	

Tehtävän 7 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1 pisteen

7. Korkeamäen, Haarnin ja Seppälän artikkelissa vertaillaan aikuisten ja lasten oppimisvaikeuksien eroja. Alla on esitetty joukko väitteitä koskien näitä oppimisvaikeuksia. Yhdistä väite sille parhaiten sopivaan oppimisvaikeuteen.

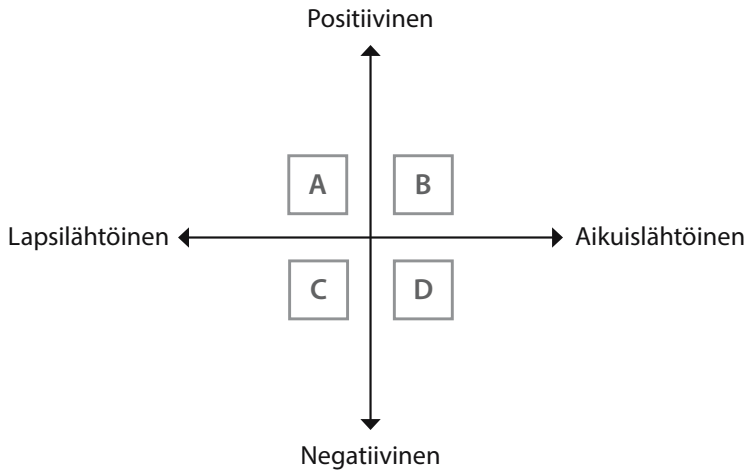
- A. Aikuisten oppimisvaikeudet
B. Lasten oppimisvaikeudet

Väite	Oppimisvaikeus	
	A	B
a) Henkilöllä itsellään on suurempi mahdollisuus määritellä itsensä suhteessa oppimisvaikeuksiin.	X	
b) Kiinnostus oppimisvaikeuksia kohtaan alkoi 1800-luvulla.	X	
c) Suomesta ovat puuttuneet yhdenmukaiset ja psykometrisesti luotettavat testit.	X	
d) Lääkäri on yksi keskeinen henkilö tutkimuksiin ohjaamisessa.	X	
e) Diagnoosin on koettu olevan leimaava ja siksi haitallinen.		X
f) Diagnosointi peittää sosiaalisten tekijöiden merkityksen oppimiseen ja opiskeluun liittyvissä vaikeuksissa.		X
g) Tutkimuksessa ja opetuksessa on keskitytty erityisesti näiden vaikeuksien tunnistamiseen.		X

Tehtävät 8-9 ovat Poikolaisen artikkelista Lasten positiivisen hyvinvoinnin tutkimus – metodologisia huomioita.

Tehtävän 8 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/3 pistettä.

8. Joni on 11-vuotias pyörätuolia käyttävä poika. Olemme kiinnostuneita tutkimaan hänen hyvinvointiaan arjessa. Sijoita viereisen sivun tutkimustavat koordinaatistoon (kuvio 3) kahden ulottuvuuden suhteen.

Kuvio 3. Hyvinvoinnin tutkimuksen lähestymistavat.

Tutkimustapa	Paikka koordinaatistossa			
	A	B	C	D
a) Jonin vanhemmilta kysytään, mitkä asiat tekevät Jonin elämässään onnelliseksi.		X		
b) Jonia pyydetään kirjoittamaan päiväkirjaa siitä, millaisia vahvuuksia hänellä on selviytyä kohtaamistaan ikävistä asioista.	X			
c) Jonin luokanopettaja täyttää kyselylomakkeen, jossa selvitetään, kuinka paljon Jonilla on ystäviä luokkakavereidensa joukossa.		X		
d) Jonia pyydetään piirtämään kuvia tilanteista, joissa hän kokee syrjintää muiden ihmisten taholta.			X	
e) Havainnoidaan Jonin lähiympäristöä ja kerätään tietoa siitä, millaisia esteitä siellä on pyörätuolin käyttämiselle.				X
f) Joni osallistuu luokkakavereidensa kanssa ryhmähaastatteluun, jossa he jakavat ajatuksiaan myönteisistä koulukokemuksistaan.	X			

Tehtävän 9 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/4 pistettä.

9. Poikolaisen artikkelissa esitellään Bronfenbrennerin kehitysteoreettista ajattelua. Mihin seuraavista Bronfenbrennerin nimeämistä tasoista (A–E) alla olevat muutoksia kuvaavat sitaattit viittaavat?

- A. Eksosysteemi
- B. Kronosysteemi
- C. Mesosysteemi
- D. Makrosysteemi
- E. Mikrosysteemi

Sitaatti	Taso				
	A	B	C	D	E
a) <i>On jännittävää nähdä, kuka meillä on eduskunta-vaalien jälkeen seuraava opetusministeri.</i> (eduskunta-avustaja)				X	
b) <i>Siirin ihmetellessä kasvanutta vatsaani olen yrittänyt selittää hänen saavan pian pikkusiskon tai -veljen.</i> (äiti)					X
c) <i>Koulumme kriisisuunnitelma pitäisi päivittää.</i> (rehtori)			X		
d) <i>Jotkut talousasiantuntijoista arvioivat, että Suomen taloudellinen taantuma alkaa pian väistyä.</i> (toimittaja)				X	
e) <i>Olen huolestunut yksinasuvasta 89-vuotiaasta Mattildasta, jonka lähiomaisia ei asu lähetyvillä.</i> (naapuri)					X
f) <i>Kuntamme sosiaalipolitiikan kehittäminen on lähellä sydäntäni.</i> (kaupunginjohtajaehdokka)	X				
g) <i>2010-luvulla Suomessa syntyneiden lasten elämä muotoutuu monella tapaa erilaiseksi kuin 1920-luvulla syntyneiden.</i> (historian tutkija)		X			

Tehtävä 10 on Onnismaan, Paanasen ja Lipposen artikkelista Varhaiskasvatusjärjestelmän polkuriippuvuuksien jäljillä.

Tehtävän 10 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/2 pistettä.

10. Artikkelissa kuvataan erilaisia varhaiskasvatusjärjestelmään kytkettyjä polkuriippuvuuksia ja tavoitteita. Yhdistä yksittäiset tavoitteet artikkelissa mainittuihin polkuriippuvuuksiin.

- A. Sosialidemokraattinen polkuriippuvuus
- B. Liberalistinen polkuriippuvuus
- C. Lapsilähtöinen polkuriippuvuus

Tavoite	Polkuriippuvuus		
	A	B	C
a) Varhaiskasvatukseen tulisi kuulua taide- ja kulttuurielämään tutustumista.		x	
b) On tärkeää, että lainsäädännöllä turvataan opettajien riittävä vapaus opetuksen sisältöjen valinnassa.	x		
c) Huoltajien valinnanvapauden takaamiseksi varhaiskasvatuksessa olisi otettava käyttöön palvelusetelit.		x	
d) Sukupuolisensitiivisyyden huomioiminen varhaiskasvatuksen sisällöissä.	x		
e) Lapsen oikeudet ovat keskeinen lähtökohta varhaiskasvatuksessa.		x	
f) Vähemmistöryhmien lasten oikeutta omaan kulttuuri-perintöön tulisi tukea.		x	
g) Lapsilla tulee olla oikeus maksuttomaan päivähoitoon.		x	
h) Jokainen lapsi tarvitsee perheiden moninaisuuden kohtaamiseen liittyviä taitoja.	x		
i) Päivähoidon kaltaisen sijaishoidon tavoite on mahdollistaa vanhempien työssäkäynti.	x		
j) Varhaiskasvatukseen liittyviä kansantaloudellisia näkökulmia ei tule unohtaa.		x	

Tehtävät 11–13 ovat Huttusen artikkelista Uskonto ja elämänkatsomustieto Suomen kouluissa, Komulaisen artikkelista Oman uskonnon opetus on postliberaali ratkaisu ja Pihlströmin artikkelista Siiloutumisesta toiseuden kohtaamiseen: irti ”oman uskonnon” opetuksesta

Tehtävän 11 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +2 pistettä, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -2/3 pistettä.

11. Niittykedon yläkoulun kevätkuuhlaohjelman suunnittelusta vastaa neljän opettajan tiimi. Koulun rehtori on antanut tiimille tehtäväksi pohtia erityisesti suvivirren laulamisen soveliaisuutta juhlassa. Ohessa katkelma keskustelusta, joka suunnittelutiimissä käytiin suvivirrestä. Yhdistä kukin puheenvuoro (a–e) sille parhaiten sopivaan ajattelutaustaan (A–D).

- A. Kriittinen pedagogiikka
- B. Postliberaali teologia
- C. Deweyn ajatus yhteisestä uskosta
- D. Ei mikään näistä

Puheenvuoro	Ajattelutausta			
	A	B	C	D
a) SAKARI: Minusta suvivirsi on niin olennainen osa ainutlaatuista yhteistä kristillistä perintöämme, ettei ole mitään syytä poistaa sitä kevätkuuhlan ohjelmasta. Se tarjoaa oppilaille kertomuksen, johon he voivat peilata omia olemassaoloon liittyviä tuntemuksiaan ja pohdintojaan. Lisäksi suvivirteen voi liittyä vahva positiivinen tunnekokemus, joka säilyy läpi elämän. Ainakin minulla nousee aina kyynel silmään, kun kuulen suvivirren alkusoiton.		X		
b) MEERI: Niin minullakin, tosin ei liikutuksesta. Sen sijaan minusta on käsittämätöntä, että suvivirren laulaminen neutralisoidaan pelkäksi kulttuuriseksi ohjelma-numeroksi ja tämän varjolla suomalaisissa kouluissa on edelleen lupa altistaa oppilaat uskonnon harjoittamiselle. Mitä muuta laulaminen ”luojasta” on kuin uskonnon pakkosyöttöä ja sääliittävä yrittystä aivopestä nuoret?				X

<p>c) TEPPO: Minä myös kritisaisin suvivirren laulamista juhlassa. Lähinnä minua huolestuttaa, että se jakaa niin oppilaat ja heidän vanhempansa kuin meidät opettajatkin vakaumuksemme perusteella kahteen leiriin. Ei kai tällainen käytäntö, joka toiseuttaa osan koulumme väestä, voi olla mitenkään viisasta oppilaiden yhteenkuuluvuuden rakentamisen kannalta. Emmekö me voisi pikemminkin luoda kevätjuhlaperinteitä, jotka yhdistäisivät koulumme kaikkia oppilaita?</p>			X	
<p>d) MILLA: Komppaan Teppoa yhteenkuuluvuuden luomisen tärkeydestä. Ajattelen kuitenkin, että paras pohja aidolle dialogille ja toisen vakaumuksen kunnioittamiselle on oman identiteetin tunteminen. Jos omaa kristillistä identiteettiä ei opita tuntemaan, on vaikea kunnioittaa toisen erilaista vakaumusta.</p>		X		
<p>e) SAKARI: Saanko tuoda esiin vielä yhden näkökulman? Mitä ajattelisitte, jos emme jättäisikään suvivirttä vain juhlassa laulamiseen, vaan analysoisimme sen yhteiskunnallisia tehtäviä viimeisen kouluviikon musiikin tunneilla? Virren lyriikastahan voi löytyä jännitteisiä moraalisia ihanteita tai sen sisällöllä voi olla poliittisesti latautunut merkitys. Eikö tällainen tiedostaminen olisi osa demokraattiseen kansalaisuuteen kasvamista?</p>	X			

Tehtävän 12 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/6 pistettä.

12. Yhdistä käsite ja sitä artikkelissaan käsitellyt kirjoittaja.

- A. Vain Rauno Huttunen (artikkeli: Uskonto ja elämäkatsomustieto Suomen kouluissa).
- B. Vain Jyri Komulainen (artikkeli: Oman uskonnon opetus on postliberaali ratkaisu).
- C. Vain Sami Pihlström (artikkeli: Siiloutumisesta toiseuden kohtaamiseen – irti ”oman uskonnon” opetuksesta).
- D. Jyri Komulainen JA Sami Pihlström.
- E. Rauno Huttunen JA Sami Pihlström.
- F. Rauno Huttunen JA Jyri Komulainen.
- G. Rauno Huttunen, Jyri Komulainen JA Sami Pihlström.

Käsite	Kirjoittaja						
	A	B	C	D	E	F	G
a) Siveysoppi	x						
b) Uskonnonvapauskomitea	x						
c) Perusopetuslaki					x		
d) Sekularistiset ideologiat			x				
e) Katsomusaine							x
f) Yhteinen usko			x				

Tehtävän 13 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1 pisteen.

13. Rauno Huttunen esittelee artikkelissaan uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetusta koskevan nykyisen lainsäädännön sekä sen, miten katsomusaine oppilaalle käytännössä määräytyy eli miten lakia tulkitaan. Toimitaan-ko seuraavissa tilanteissa

- A. perusopetuslain tai sen vallitsevan tulkinnan mukaisesti,
B. vastoin perusopetuslakia tai sen vallitsevaa tulkintaa?

Tilanne	Tilanteessa toimitaan	
	A	B
a) Evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuuluvan lapsen vanhemmat pyytävät koulun rehtorilta lapselleen lupaa osallistua evankelis-luterilaisen uskonnon opetuksen sijaan elämäkatsomustiedon opetukseen. Rehtori suostuu pyyntöön.		X
b) Opetuksen järjestäjänä toimivassa Kärkölammen kunnassa kolmen uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattoman oppilaan vanhemmat pyytävät, että heidän lapsilleen järjestettäisiin elämäkatsomustiedon opetusta. Kunta määrää nämä oppilaat resurssipulaan vedoten osallistumaan koulun järjestämään uskonnon opetukseen.		X
c) Opetuksen järjestäjänä toimivassa Savilahden kunnassa enemmistö kuntalaisista kuuluu ortodoksiseen kirkkoon, ja kahden oppilaan vanhemmat pyytävät, että heidän lapsilleen järjestettäisiin evankelis-luterilaista uskonnon opetusta. Kunta kieltäytyy tästä liian vähäisen oppilasmäärän takia.	X	
d) Eräässä koulussa järjestetään luterilaista ja ortodoksista uskonnon opetusta sekä elämäkatsomustiedon opetusta. Kahden tätä koulua käyvän ortodoksiseen kirkkoon kuuluvan lapsen vanhemmat pyytävät rehtorilta, että toinen lapsista saisi toiveensa mukaisesti osallistua luterilaisen uskonnon opetukseen. Rehtori suostuu pyyntöön.	X	

II OSA

Tässä osassa vastaamatta jättämisestä saa 0 pistettä.

Tehtävät 14–19 ovat Solaresin ja Liebkindin artikkelista Ryhmienväliset ennakkoluulot ja niihin vaikuttaminen.

Tehtävissä 14–19 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastamatta jättämisestä 0 pistettä. Jokaisessa tehtävässä on yksi oikea vastaus.

14. Asennetta voidaan artikkelin mukaan määritellä

- a) kaksivaiheisen interventiomallin avulla.
- b) niin sanotun ymmärtämisen mallin avulla.
- c) kolmikomponenttimallin avulla.
- d) sosiaalisen hyväksynnän mallin avulla.

15. Edellä mainitun mallin mukaan asenne sisältää muun muassa

- a) sosiomatriisin tulkinnan ja seurannan ulottuvuuden.
- b) kognitiivisen ja emotionaalisen ulottuvuuden.
- c) moraalisen ja käyttäytymisen ulottuvuuden.
- d) yksilö- ja ryhmädynamiikan kontrolloinnin ulottuvuuden.

16. Liebkindin ja McAlisterin (1999) tutkimuksen tulosten mukaan

- a) interventio oli onnistunut joko parantamaan koeryhmäläisten asenteita maahanmuuttajia kohtaan tai ehkäisemään niiden huonontumista.
- b) koeryhmän interventiosta saadut tulokset eivät tukeneet välillisen kontaktin hypoteesia.
- c) tutkittavien ennakkokäsitteet loittonivat toisistaan tutkimusryhmän ääri-laidoissa.
- d) interventio ei onnistunut parantamaan osallistuneiden käyttäytymisaikomuksia.

17. Interventiota, jossa vaikuttaminen tapahtuu narratiivien kautta informaation jakamisen sijaan, kutsutaan

- a) behavioral journalism -interventioksi.
- b) existential-interventioksi.
- c) educational-interventioksi.
- d) entertainment-interventioksi.

18. Epäsuoraan ennakkoluuloisuuteen liittyvät eksplisiittiset asenteet ovat artikkelin mukaan toimintana

- a) tiedostamatonta.
- b) kontrolloitua.
- c) spontaania.
- d) automaattista.

19. Mitkä tekijät ovat artikkelissa esiteltyjen tutkimusten mukaan yhteydessä maahanmuuttajien stressi- ja masennusoireiden lisääntymiseen?

- a) Syrjinnän ja ennakkoluuloisuuden kokeminen.
- b) Heikot naapuri- ja työyhteisökontaktit.
- c) Epäonnistunut kotouttaminen ja koulutus.
- d) Arjen hankaluuden ja kulttuurierojen kokeminen.

Tehtävät 20–28 ovat Pohjolan, Lerkkasen, Poikkeuksen, Nurmen ja Kiurun artikkelista Ystävien vaikutus lasten lukutaitoon kolmannella ja neljännellä luokalla.

Tehtävän 20 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/2 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

20. On tehty Pohjolan ym. tutkimuksen kanssa samankaltainen tutkimus ja saatu aineisto, josta viereisen sivun korrelaatiotaulukko 1 on laskettu. Mitä johtopäätöksistä (a–f)

- A. taulukon korrelaatiokertoimet tukevat,
- B. ei voi päätellä taulukosta,
- C. taulukon korrelaatiokertoimet eivät tue?

Johtopäätös	Korrelaatiokertoimet		
	A	B	C
a) Lukemisen ymmärtämisen taidot ovat parempia niillä lapsilla, joilla on vähintään yksi ystävä kuin niillä, joilla ei ole yhtään ystävää.		X	
b) Tyttöjen ryhmässä teknisen lukutaidon tason yhteys ystävän vastaavaan lukutaidon tasoon voimistuu kolmannelta neljännelle luokalle siirryttäessä.	X		
c) Lukivaikeusriskiryhmässä sukupuoli säätelee sitä, miten samankaltaisia ystävykset ovat lukemisen ymmärtämistä mittaavissa muuttujissa.		X	
d) Tyttöjen ryhmässä lausetason ymmärtämisen taidoissa ystävysten samankaltaisuus ei muutu kolmannelta neljännelle luokalle siirryttäessä.	X		
e) Tytöt, joilla on lukivaikeusriski, ovat yleisesti ottaen erilaisempia ystävystensä kanssa kuin tytöt, joilla ei ole lukivaikeusriskiä.		X	
f) Poikien ryhmässä ystävysten samankaltaisuus vähenee kaikilla lukutaidon osa-alueilla siirryttäessä kolmannelta luokalta neljännelle.			X

Taulukko 1. Korrelaatiokertoimet (Pearson) lasten ja heidän ystäviensä välillä teknisessä lukutaidossa

Muuttuja	Kaikki (n=680)	Tytöt (n=330)	Pojat (n=350)	Ei riskiä (n = 500)	Riski (n=180)
	r	r	r	r	r
3. luokka					
TL: ALLU T12	.14***	.13*	.16**	.13**	.15*
TL: Sanojen erottelu	.13**	.14*	.12*	.14*	.13 ^o
LY: Lausetaso	.07*	.02	.12*	.03	.12 ^o
LY: Tekstitaso	-.01	-.06	.02	-.03	.02
4. luokka					
TL: ALLU T12	.20***	.21*	.19**	.19***	.20**
TL: Sanojen erottelu	.15***	.19*	.11*	.15**	.15*
LY: Lausetaso	.01	.02	.00	.00	.02
LY: Tekstitaso	.08*	.17**	.01	.11*	.07

Huom. TL = Tekninen lukutaito, LY = luetun ymmärtäminen

*** p < .001, ** p < .01, * p < .05, ^o p < .10

Tehtävissä 21–23 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastamatta jättämisestä 0 pistettä. Jokaisessa tehtävässä on yksi oikea vastaus.

21. Suomalaislasten lukemaan oppimista helpottaa

- a) suomen kielen ortografian säännöllisyys.
- b) suomen kielen soinnillisuuskontrasti.
- c) suomen kielen fonologian jaksollisuus.
- d) suomen kielen suuri allofonien määrä.

22. Aiemmissä tutkimuksissa on havaittu, että lapsen kognitiivisen taitavuuden kasvu heijastuu kasvavana kykynä hyödyntää ympäristön resursseja oppimisessa. Minkä oman tutkimuksensa ongelman Pohjola ym. johtavat tämän aikaisemman tuloksen pohjalta?

- a) Selittyykö kognitiivisesti taitavilla lapsilla esiintyvä ystävien heikko vaikutus lukutaitoon sillä, että nämä lapset pystyvät käyttämään hyväkseen myös muita ympäristön tarjoamia resursseja?
- b) Esiintyykö kognitiivisesti taitavilla lapsilla lukutaitoon liittyvää ystävien vaikutusta enemmän kuin kognitiivisilta taidoiltaan heikommilla lapsilla?
- c) Hakeutuvatko kognitiivisesti taitavat lapset vähemmän taitavia todennäköisemmin työskentelemään itseään taitavamman lapsen kanssa?
- d) Pystyvätkö kognitiivisesti taitavat lapset muuntamaan kouluasenteitaan vähemmän taitavia joustavammin?

23. Pohjolan ym. tulokset lukivaikeusriskin muuntavasta vaikutuksesta ystävien samankaltaisuuteen eivät ole kovin varmoja, koska lukivaikeusriskin muuntavaa vaikutusta tutkittaessa

- a) sanojen erottelu -tehtävässä painottui lukutaidon sijaan muisti.
- b) lukivaikeusriskiarvion saaneita lapsia oli tutkimuksessa vähän.
- c) lasten kognitiiviseen taitotasoon ei saatu aineistossa tarpeeksi vaihtelua.
- d) tutkimuksessa olisi pitänyt tarkastella myös ystävyyden säilymistä.

Tehtävien 24–28 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

- 24.** Lapset, joilla on vastavuoroisia ystävyysuhteita suoriutuivat paremmin lukutaitoa mittaavissa tehtävissä kuin ne lapset, joilta vastavuoroinen ystävyysuhde puuttuu. Miten tätä tulosta voidaan tulkita aikaisempien tutkimusten perusteella?

Tulkintamahdollisuus	Oikein	Väärin
a) Ystävien olemassaolo lisää sopeutumista ja viihtyvyyttä koulussa ja tämä lisää motivaatiota oppimiseen.	X	
b) Akateemisesti hyvin menestyvät lapset voivat saada suosiota osakseen vertaisryhmässä, mikä lisää motivaatiota oppimiseen.	X	
c) Myönteinen vuorovaikutus vertaisten kanssa voi parantaa akateemista osaamista.	X	
d) Kognitiivisesti taitavat lapset muodostavat helposti ystävyysuhteita ja tästä riippumatta kehittyvät taitamattomia nopeammin hyviksi lukijoiksi.		X

- 25.** Pohjola ym. pitävät oman tutkimuksensa rajoituksena sitä, että tutkimuksessa rajauduttiin tarkastelemaan vain luokan sisäisiä ystävyysuhteita. Millaisia virhemahdollisuuksia tästä voi seurata tutkimuksen tulosten ja niiden tulkinnan suhteen?

Virhemahdollisuus	Oikein	Väärin
a) Tutkijat aliarvioivat muuttujien välisten yhteyksien voimakkuutta.	X	
b) Lapsia on tutkimuksessa tehdyissä ryhmittelyissä sijoitettu väärin ryhmiin.	X	
c) Ystävien vaikutusten suuntaa ei päästy tarkastelemaan.		X
d) Ystävyysuhteen säilymisen vaikutusta ei päästy tarkastelemaan.		X

26. Minkä tekijöiden kautta ystävien koulusuoriutuminen ja kouluun liittyvät asenteet voivat vaikuttaa lapseen?

Tekijä	Oikein	Väärin
a) Ystävät keskustelevat usein keskenään ongelmaratkaisu- ja päätöksentekotilanteissa.	X	
b) Halu samaistua ystävään voi muuttaa lapsen käyttäytymistä.	X	
c) Ystävät oppivat toistensa virheistä ja erehdyksistä.	X	
d) Lapset kilpailevat usein vertaistensa kanssa.	X	

27. Mitä käytännön suosituksia Pohjola ym. päätyvät tutkimuksensa perusteella esittämään?

Suositus	Oikein	Väärin
a) Kouluissa pitäisi toteuttaa lukemiseen motivoivia ohjelmia.		X
b) Kouluissa olisi kiinnitettävä huomiota sosiaalisia taitoja ja yhteistyötä tukevaan ilmapiiriin.	X	
c) Opettajien pitäisi kannustaa lapsia ystäväystymään itseään lukutaidoissa etevämpiä lasten kanssa.		X
d) Opettajan on tärkeää kiinnittää huomiota koko opetusryhmään ja sen sisäisiin ystävyys-suhteisiin.	X	

28. Ovatko väitteet Pohjolan ym. artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Luetun ymmärtämisen pulmat voivat jäädä huomaamatta, jos lapsen tekninen lukutaito on hyvä.	X	
b) Auktoritatiivinen vanhemmuus on hyväksi taitojen kehittymiselle erityisesti lapsilla, joilla on lukivaikeusriski.	X	
c) Perheessä esiintyvistä lukivaikeudesta ei voi ennustaa lapsen riskiä kohdata lukemiseen liittyviä ongelmia.		X
d) Arviolta 10-20 % suomalaislapsista kärsii vaikeasta lukivaikeudesta.		X

Tehtävät 29–34 ovat Korkeamäen, Haarnin ja Seppälän artikkelista Aikuisten oppimisvaikeuksien ja tarkkaavuushäiriöiden diagnosointi sosiaalisena toimintana.

Tehtävissä 29–33 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Jokaisessa tehtävässä on yksi oikea vastaus.

29. Korkeamäki, Haarni ja Seppälä ymmärtävät diagnoosin

- a) psykologis-lääketieteellisenä kuvauksena.
- b) objektiivis-lääketieteellisenä kuvauksena.
- c) osaksi sosiaalista toimintaa.
- d) pedagogisena selvityksenä.

30. Oppimisvaikeuksia ja tarkkaavuushäiriötä käsitelleiden tutkimusten määrällisesti hallitsevina tieteenaloina ovat olleet

- a) lääketiede ja yhteiskuntatiede.
- b) psykologia ja yhteiskuntatiede.
- c) yhteiskuntatiede ja kasvatustiede.
- d) lääketiede ja psykologia.

31. Tutkimuksessa haastatelluista henkilöistä suurin osa oli diagnosoitu

- a) aikuisena terveydenhuollossa.
- b) koululaisena terveydenhuollossa.
- c) alle kouluikäisenä terveydenhuollossa.
- d) alkuopetusikäisenä koulussa.

32. Yksilön oppimisvaikeuksien tiedostamiseen liittyvät ristiriita ja ihmettely ovat monesti yhteydessä siihen, että

- a) oppimisvaikeutta ei osata nimetä.
- b) oppimisvaikeuksiin liittyy paljon julkisuutta.
- c) oppimisvaikeudesta ei ole tarpeeksi tietoa saatavilla.
- d) oppimisvaikeudet halutaan peittää.

33. Kansainvälisesti aikuisten oppimisvaikeuksien arvioinnin ensisijaisena tavoitteena on pidetty

- a) diagnostisten välineiden kehittämistä varhaisen tunnistamisen edistämiseksi.
- b) opiskelussa ja työelämässä tarvittavien erityisjärjestelyjen aloittamista.
- c) leimaamisen vähentämistä vaikeuden nimeämisen kautta.
- d) medikalisaation mekanismien tunnistamista.

Tehtävän 34 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

34. Ovatko väitteet Korkeamäen, Haarnin ja Seppälän artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Kehityksellisillä oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan erityisvaikeuksia, jotka ilmenevät merkittävinä vaikeuksina kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen, kirjoittamisen, päättelyn tai matematiikan taitojen hallinnassa ja käytössä.	X	
b) Yleisin kehityksellisistä oppimisvaikeuksista on matematiikan oppimisvaikeus.		X
c) Oppimisvaikeuksia ja tarkkaavuushäiriötä ei voi erottaa toisistaan diagnostisesti, koska niillä on hyvin samankaltainen historia.		X
d) Tarkkaavuushäiriössä lääketieteellinen kategorian laajeneminen on tapahtunut päinvastaisesti kuin oppimisvaikeuksissa.		X
e) Diagnoosien yleistymiseen ovat vaikuttaneet diagnostiikan kehittyminen ja erilaiset yhteiskunnalliset muutokset.	X	
f) 2000-luvulla korkeakoulujen esteettömyystyö Suomessa on laajentunut koskemaan myös oppimisvaikeuksia.	X	
g) Oppimisvaikeuden virallisen diagnoosin voi antaa Suomessa psykologi, erityisopettaja tai puheterapeutti.		X
h) Tarkkaavuushäiriön diagnoosi tehdään aina neuropsykologisten tutkimusten perusteella.		X
i) Lääketieteellistyminen kuvaa prosessia, jonka myötä aikaisemmin ei-lääketieteellisiksi ymmärretyt ilmiöt ymmärretään lääketieteen kysymyksinä.	X	
j) Diagnoosin kielteiseksi puoleksi on koettu diagnoosin sisällyttäminen epäselväksi.	X	

Tehtävät 35–45 ovat Poikolaisen artikkelista Lasten positiivisen hyvinvoinnin tutkimus – metodologisia huomioita.

Tehtävän 35 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

35. Poikolaisen esittelemässä Lasten Ikihyvä (LI) -tutkimuksessa pyrittiin keräämään aineistoa lapsilähtöisesti. Tästä huolimatta tutkimuksessa näkyi jossain määrin myös aikuislähtöisyys. Mitkä seuraavista perusteluista olivat artikkelin mukaan syynä siihen, että tutkijat päätyivät myös joihinkin aikuislähtöisiin menetelmällisiin ratkaisuihin?

Perustelu	Oikein	Väärin
a) Lapsia ei voitu pitää täysin kypsinä tuottamaan tietoa kaikista hyvinvointiinsa vaikuttavista tekijöistä.		X
b) Lasten tuottamaa tietoa hyvinvoinnista tuli niin paljon, että tutkijoiden oli pakko karsia sitä.	X	
c) Hakiessaan tutkimukseen rahoitusta tutkijat olivat jo päättäneet tietystä tutkimusteemasta.	X	
d) Lasten itsensä tuottama tieto hyvinvointiinsa liittyvistä tekijöistä jäi yksipuoliseksi.		X
e) Kyselylomakkeeseen ei voitu sisällyttää paljon avoimia kysymyksiä, sillä ne ovat lapsille liian vaikeita vastata.		X
f) Aikuislähtöisten aikaisempien tutkimusten hyödyntäminen oli perusteltua, kun samojen teemojen nimeäminen uudelleen ei tuottanut uutta tietoa.	X	

Tehtävissä 36–44 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Jokaisessa tehtävässä on yksi oikea vastaus.

36. Lasten Ikihyvä -tutkimuksessa lapset ehdottivat ystävällisyys-käsitteen käyttöä vanhemmuutta kuvattaessa. Ystävällisyys tarkoitti lasten mielestä

- a) kannustavaa ja rohkaisevaa suhtautumista.
- b) avointa ja hyväksyvää suhtautumista.
- c) oikeudenmukaista ja huolehtivaa suhtautumista.
- d) lämmintä ja hellää suhtautumista.

37. Lasten Ikihyvä -tutkimukseen osallistuneista lapsista suurin osa oli sitä mieltä, että

- a) vanhempien erolla on vaikutusta kaverisuhteisiin.
- b) perheellä on kaverisuhteita suurempi merkitys heidän hyvinvointiinsa.
- c) heidän kaverisuhteensa ovat kunnossa.
- d) vapaa-ajan kaverisuhteet ovat koulun kaverisuhteita tärkeämpiä.

38. Tutkimukseen osallistuneet lapset kokivat kiusaamisen useimmiten

- a) ärsyttämisenä ja provosoimisena.
- b) juoruiluna ja pahanpuhumisena.
- c) tönimisenä ja lyömisenä.
- d) haukkumisena ja porukasta poissulkemisena.

39. Lasten Ikihyvä -tutkimuksessa saatiin selville, että

- a) puolet lapsista ei osannut arvioida koulun merkitystä oppimiselle.
- b) suurin osa lapsista piti koulun merkitystä tärkeänä oppimiselle.
- c) neljäsosa lapsista ei pitänyt koulua tärkeänä oppimiselle.
- d) lapset suhtautuivat kouluun myönteisemmin kuin koulussa opiskeleluun.

40. Kysyttäessä lapsilta, mitä he haluaisivat muuttaa koulussaan, yksi tyypillisimmistä ehdotuksista oli

- a) pidemmät välitunnit.
- b) parempi ruoka.
- c) pienemmät luokkakoot.
- d) enemmän taideaineita.

41. Lasten Ikihyvä -tutkimuksessa havaittiin, että

- a) mitä vanhempi lapsi, sitä suppeammin hän vastasi kyselylomakkeeseen.
- b) lapset eivät enää koe koulua yhtä opettajakeskeiseksi kuin aikaisemmin.
- c) mitä nuorempi lapsi, sitä myönteisemmin hän arvioi koulun aikuisia.
- d) lasten kriittisyys koulua kohtaan on lieventynyt.

42. Lasten Ikihyvä -tutkimuksessa havaittiin, että

- a) lasten oli helppo arvioida koulun koko henkilökunnan ystävällisyyttä.
- b) lasten oli helppo arvioida opettajien ystävällisyyttä.
- c) lapset pitivät opettajia ystävällisempinä kuin vanhempia.
- d) lapset pitivät kouluavustajia ystävällisempinä kuin opettajia.

43. Lasten Ikihyvä -tutkimukseen osallistuneista lapsista

- a) pieni osa asui ns. ydinperheessä.
- b) useampi ilmoitti perheeseensä kuuluvan äidin ja hänen uuden kumppaninsa kuin vain äidin.
- c) suurin osa mainitsi perheeseen kuuluvan myös isoäidin tai -isän.
- d) yli puolella oli sisarus.

44. Minkä seuraavista Poikolainen mainitsee kuuluvan olennaisena osana ohjaavaan kasvatustyyliin?

- a) Vanhempien ja lasten välisen neuvottelun.
- b) Vanhempien ja opettajien välisen yhteistyön.
- c) Lasten opettamisen työn tekemiseen.
- d) Sisarusten keskinäisen vastuun toinen toisistaan.

Tehtävän 45 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

45. Ovatko seuraavat väitteet Poikolaisen artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Lapset ja heidän vanhempansa kokevat elämäntilanteet yllättävän samoilla tavoilla.		x
b) Sosiaalisilla vanhemmilla tarkoitetaan ainoastaan vanhempia, jotka asuvat samassa taloudessa lapsen kanssa.		x
c) Kysymisen tavalla ei ole merkitystä siihen, millaista tietoa lasten hyvinvoinnista saadaan.		x
d) Perheeseen kuuluvat ne ihmiset, jotka kukin yksilö määrittelee siihen kuuluvaksi.	x	
e) Lapset näkevät hyvinvoinnin suppeampana kokonaisuutena kuin yleensä on totuttu ajattelemaan.		x
f) Vain pieni osa lapsista arvioi vanhemmat välinpitämättömiksi kasvattajiksi.	x	

Tehtävät 46–53 ovat Onnismaan, Paanasen ja Lipposen artikkelista Varhaiskasvatusjärjestelmän polkuriippuvuuksien jäljillä.

Tehtävissä 46–48 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Tehtävissä 49–51 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/2 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Jokaisessa tehtävässä on yksi oikea vastaus.

46. Mikä seuraavista väittämistä *EI PIDÄ* paikkaansa? Päiväkoti-nimike otettiin käyttöön

- a) Ruotsin esimerkin mukaisesti.
- b) korostamaan lasten päivähoidon kodinomaisuutta.
- c) laajentamaan päivähoitoa pienimpien lasten seimiä laajemmaksi toiminnaksi.
- d) vaikka nimikkeen vaikutelma ei ollut pelkästään myönteinen.

47. Keskusteluissa, jotka liittyivät Lakiin lasten päivähoidosta (1973) tuotiin esille kasvatuksellinen tasa-arvo, epäedullisten kotitautosten vaikutusten ehkäisy sekä koulutetun henkilökunnan merkitys. Nämä keskustelunaiheet voidaan liittää

- a) aikuisnäkökulmaan.
- b) lapsinäkökulmaan.
- c) yhteiskunnanäkökulmaan.
- d) varhaiskasvatusnäkökulmaan.

48. Varhaiskasvatuksen muotoutumista ja lainsäädännön kehitystä voidaan kuvata reformiaaltoina. Esiopetukseen liittyvä lainsäädäntä paikantuu

- a) ensimmäinen reformiaaltoon.
- b) toiseen reformiaaltoon.
- c) kolmanteen reformiaaltoon.
- d) neljänteen reformiaaltoon.

49. Tutkijat tulkitsivat sidosryhmän vaatimuksen ”varhaiskasvatuksen sisällöllisen ohjauksen siirtämisestä opetushallitukselle”

- a) pyrkimykseksi sijoittaa inhimilliseen pääomaan.
- b) pyrkimykseksi puolustaa universaaleja oikeuksia.
- c) pyrkimykseksi huolehtia sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta.

50. Artikkelissa sidosryhmän näkemys ”varhaiskasvatuksen ammatillisten kelpoisuuksien uudistamisen vastustamisesta” kytketään

- a) sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmaan.
- b) yksilöllisten oikeuksien näkökulmaan.
- c) yhteiskunnallisen hyödyn näkökulmaan.

51. Artikkelissa sidosryhmän näkemys ”päivähoidon järjestämisessä on turvattava perheen valinnanvapaus” kytketään

- a) sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmaan.
- b) yksilöllisten oikeuksien näkökulmaan.
- c) yhteiskunnallisen hyödyn näkökulmaan.

Tehtävien 52–53 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

52. Ovako väitteet Onnismaan, Paanasen ja Lipposen artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Varhaiskasvatus on murrosvaiheessa.	X	
b) Suomessa lainsäädännöllisesti varhaiskasvatuksessa pääpaino on ollut kasvatuksellisissa tavoitteissa.		X
c) Päivähoitolaki koskee myös esiopetusikäisiä.	X	
d) III reformiaallon myötä varhaiskasvatus ei ole enää osa sosiaalihuoltoa.		X
e) Sidoryhmien lausunnoissa esitettiin runsaasti toiveita varhaiskasvatuksen sisällöille.		X
f) Sidoryhmien lausunnoissa tuotiin eniten esille sosiaalisen oikeudenmukaisuuden periaatetta.		X
g) Sidoryhmien lausunnoissa esiintyi tutkijoiden odotuksia vähemmän vanhempien työssäkäynnin mahdollistamiseen liittyvää sijaishoitoajattelua.	X	
h) Sosiaalialan hallinnolliset ja järjestötoimijat antoivat eniten sidoryhmälausuntoja.		X
i) Laki lasten päivähoidosta (1973/36) kiinnitti suomalaisen varhaiskasvatusjärjestelmän lapsilähtöiseen polkuriippuvuuteen.		X

53. Kun eduskunnassa 1970-luvun alussa keskusteltiin lasten päivähoidosta, niin

Väite	Oikein	Väärin
a) päivähoidon tarve tunnustettiin, mutta siihen suhtauduttiin välttämättömänä pahana.	X	
b) katsottiin välttämättömäksi luoda järjestelmä, joka mahdollistaisi naisten työssäkäynnin ja näin auttaisi Suomen kilpailukykyä.		X
c) oikeistopuolueiden kansanedustajat ilmaisivat luottamuksensa isovanhempien kykyyn auttaa äitejä lasten hoidossa.		X
d) kansanedustajat ilmaisivat huolensa niin sanotuista avainkaulalapsista.	X	

Tehtävä 54 on Komulaisen artikkelista Oman uskonnon opetus on postliberaali ratkaisu ja Pihlströmin artikkelista Siiloutumisesta toiseuden kohtaamiseen: irti ”oman uskonnon” opetuksesta.

Tehtävässä 54 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastamatta jättämisestä 0 pistettä. Tehtävässä on yksi oikea vastaus.

54. Mikä seuraavista on asia, josta Jyri Komulainen ja Sami Pihlström ovat samaa mieltä?

- a) Uskonnollisten traditioiden ominaislaatu nähdään yhteisöllisesti ja-etuissa kertomuksissa.
- b)** Suomalainen uskonnonopetuksen malli on vähintään melko onnistunut.
- c) Nykyinen uskonnonopetus useammin erottaa kuin yhdistää.
- d) Oman uskonnon opetukseen liittyy aina sosioeettinen potentiaali ja yhtenäisyyttä korostava elementti.